

Aan het college van B & W en aan de gemeenteraad van Hilversum.

Hilversum, 14 april 2023

ZIENSWIJZE ONTWERP OMGEVINGSVISIE 2040 VAN BEWONERSVERENIGING RAADHUIS EN OMGEVING

De bewonersvereniging Raadhuis en Omgeving vertegenwoordigt ca. 180 gezinnen in het Raadhuiskwartier van Hilversum, onderdeel van de wijk Hilversum Noordwest.

De vereniging heeft zich de afgelopen jaren op allerlei manieren ingezet voor een goed participatieproces met betrekking tot de Omgevingsvisie 2040, omdat wij er groot belang aan hechten, dat rekening wordt gehouden met de mening van de huidige inwoners van Hilversum, bij het vaststellen van gemeentelijke toekomstplannen.

Onze vereniging is niet tevreden met het resultaat van al deze participatie inspanningen, dit is onvoldoende weergegeven in de ontwerp omgevingsvisie 2040. Daarom is in onze ledenvergadering van 29 maart jl. besloten om als vereniging en belanghebbende op basis van onze statuten, een zienswijze in te dienen op deze ontwerp omgevingsvisie.

Onze bezwaren zijn de volgende:

Geen toetssteen

Er wordt veel te weinig rekening gehouden met de wensen van de inwoners zoals deze uit de participatieopbrengst blijken. Aan de wensen van de participanten, die genoemd worden in de ontwerp omgevingsvisie, worden géén toetsbare richtinggevende normen, doelen of streefcijfers gekoppeld. En dat is nodig om de door iedereen geaccepteerde en gerespecteerde participatieopbrengst te borgen in de Omgevingsvisie. Dat maakt de Omgevingsvisie een echte visie en ook een overkoepelende toetssteen op hoofdlijnen, op die aspecten, die de Hilversummer als meest waardevol ervaart. Alleen concrete doelen maken het mogelijk om vast te stellen of- en in hoeverre het ingezette beleid voldoet.

Misleiding

Dit klemt temeer, omdat in het langdurige proces van de participatie omgevingsvisie nooit is aangegeven, dat deze Omgevingsvisie2040 géén kaderstellend karakter zou hebben, maar integendeel slechts algemeenheden zou bevatten, die bij verdere planvorming slechts vrijblijvende schetsen zijn. Participanten hebben zich ingezet, in de overtuiging, dat zij hiermee op hoofdlijnen richting konden geven aan het behoud van wat zij waardevol vonden aan Hilversum en aan ontwikkelingen die zij wél wilden, evenals het voorkomen van ontwikkelingen die zij niet wilden. Nu dit niet zo blijkt te zijn, krijgt het hele proces sterk de smaak van misleiding. Niet alleen misleiding van de participanten, maar zelfs misleiding van de gemeenteraad, die telkens zo positief gestemd was over de bovengemiddelde participatie vanuit de

Hilversumse samenleving.

Zet opbrengst participatie direct vóór in de omgevingsvisie

De Omgevingsvisie 2040 verzuimt om direct in het begin de eigen basis te vermelden: de participatieopbrengst. Na een lang en intensief participatietraject en de opdracht van de raad om de participatieopbrengst te betrekken bij de op te stellen omgevingsvisie, zou het recht doen om te starten met het alom bekende samenvattende kader uit het rapport Inwoners aan het woord, pagina 10:

In grote lijnen doemt een vrij eensgezind beeld op van de toekomst van Hilversum. Duidelijk is dat iedereen een groen(er) Hilversum wil, met het dorpse karakter en toch stadse voorzieningen. Een goed evenwicht tussen rustig wonen en reuring. Met een ziekenhuis, sport, winkels, uitgaan en cultuur naar ieders smaak. Een gezellige stad waar mensen bij elkaar betrokken zijn en kunnen meedoen. Een stad met een diverse bevolking en een diverse, maar toch samenhangende bebouwing. Afgestemd op de verschillende (woon)behoeften en met respect voor Dudok. Met een ruimtelijke opzet en met ruimte voor spelen, ontmoeten en groen. Een stad die goed bereikbaar is. Waar veel aandacht is voor gezondheid en duurzaamheid, en ingericht op het veranderende klimaat. Een stad (of dorp) die het beste biedt van twee werelden, en met het liefst meer eigen identiteit.

De Omgevingsvisie kan niet zonder deze basis.

Ruimte is beperkt dus beperkte economische groei!

Er wordt onevenredig waarde toegekend aan aspecten, die in de opbrengst van de participatie niet op die manier naar voren zijn gekomen. Waar de participatieopbrengst wijst naar "geringe economische groei", spreekt de ontwerp omgevingsvisie over "reële economische groei". De boodschap, dat de zeer beperkte ruimte in Hilversum pas in de laatste plaats aan economische ontwikkelingen zoals bedrijventerreinen en kantoorlocaties mag worden besteed is niet overgekomen.

De ontwerp omgevingsvisie is zelfs zo opgebouwd, dat alles begint met de noodzaak van economische groei. Die noodzaak wordt echter nergens aangetoond en alleen onderbouwd met vergelijkingen met landelijke en regionale cijfers. Dat zegt echter helemaal niets over wat we in de toekomst met Hilversum willen. Het is volstrekt onlogisch om een plaats als Hilversum als economische motor te zien. De ruimte is schaars en de omgeving is kwetsbare natuur. Alles en iedereen keert zich tegen uitbreiding van de verkeersinfrastructuur.

In de concept omgevingsvisie staat wel: *"En als we nu niet ingrijpen zal de kwaliteit van de leefomgeving steeds meer onder druk komen te staan. Het gaat dan om vervuiling en overlast, maar bijvoorbeeld ook om ruimtegebrek op straat. Daardoor kunnen mensen elkaar steeds minder goed ontmoeten, is er te weinig ruimte om te bewegen en spelen kinderen minder buiten."*

Maar houvast voor een oplossing wordt niet geboden. We vragen om dit alsnog vast te leggen. Bij voorkeur door op te nemen, dat het aantal m² bedrijventerrein en het aantal m² kantooroppervlak in 2040 niet méér zal zijn dan in 2020. Op pagina 47 van de ontwerp omgevingsvisie wordt prima verwoord hoe die economische ontwikkeling dan toch kan: *"Hilversum wil daarbij het concept groei graag anders definiëren: van 'meer' naar 'van toegevoegde waarde'"*.

Groene gemeente?

Hilversum adverteert zich overal als een groene gemeente. Maar dat is niet te danken aan enig gemeentelijk beleid. Hilversum is omsloten door (beschermd) natuurgebieden. Hilversum is een tuinstad en de Hilversumse burgers zorgen in hun tuinen voor veel groen (op eigen kosten). Maar met slechts 50 m² openbaar groen per woning ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 81 m² openbaar groen per woning, blijft Hilversum ver achter. Hilversum parasiteert dus op de omliggende natuur, die in plaats van natuurgebieden nu dienen als een stadspark, overlopen door recreatie.

Niet zo vreemd dus, dat uit de participatie omgevingsvisie blijkt, dat meer openbaar groen een duidelijke wens is van de Hilversumse samenleving! Ook in het Programma Groen Hilversum 2040 stelt de gemeente dit vast. Toch wordt hier nergens een streefcijfer aan verbonden. En het kan zo simpel, je wilt een groene stad zijn, dan moet dat op de grond zichtbaar zijn. Echte m² park en plantsoen, speelveldjes, vijvers en groengordels. Om richting te geven aan de uitdrukkelijke wens van de Hilversumse samenleving, verzoeken wij dan ook om op te nemen in de Omgevingsvisie, dat er in 2040 25 m² extra openbaar groen beschikbaar is ten opzichte van 2020. Dit is ook in lijn met de wens van de Hilversumse samenleving voor het behoud van het dorps karakter/de tuinstad en helpt om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Voor programma Groen Hilversum is dat dan gelijk ook een mooi streefcijfer.

Om ook de vrije ruimte om Hilversum te borgen vragen wij tevens in de omgevingsvisie 2040 op te nemen, dat er géén bebouwing van het vliegveldterrein zal plaatsvinden.

2013 of 2023

B&W en de gemeenteraad zijn nu aan zet om contouren vast te stellen voor het behoud van Hilversum en de ontwikkeling van Hilversum richting 2040.

Het is dan pijnlijk om te ervaren, dat de Structuurvisie 2013 – 2030 onverkort en kritiekloos onderdeel uitmaakt van de ontwerp omgevingsvisie 2040.

Hoogbouw in Hilversum is al decennialang een zeer gevoelig punt. Het is geen nieuws, dat de Hilversumse inwoners zich desgevraagd daar telkens tegen uitspreken. Dat achtereenvolgende colleges er toch in zijn geslaagd om eerdere beperkingen van tafel te krijgen is dan ook al zeer bedenkelijk. Nu opnieuw uit de participatie Omgevingsvisie 2040 zonneklaar blijkt, dat de

meerderheid van de Hilversummers geen hoogbouw wil, is het voor ons onbegrijpelijk, dat deze gemeenteraad, die beter naar de eigen inwoners zou gaan luisteren, nu niet de gelegenheid pakt om de structuurvisie van 2013 – 2030 uit deze omgevingsvisie te laten, in de omgevingsvisie direct aanvaardbare hoogtenormen op te nemen en een herziening van de oude structuurvisie toe te zeggen, rekening houdend met tenminste die beperkingen.

Mondelinge toelichtingen van het college op de Omgevingsvisie 2040 (zoals tijdens het Stadsgesprek op 9 maart 2023) en de mondelinge wensen van veel fracties (zoals tijdens de raadsvergadering op 1 februari 2023) geven concreet aan dat 1 á 2 bouwlagen op de bestaande 2 of 3 bouwlagen bedoeld wordt met "hoogbouw" in de Omgevingsvisie 2040.

De voormalig wethouder Voorink, verantwoordelijk voor het participatietraject en deze geheel inhoudelijk meegemaakt hebbend, heeft iedereen gehoord en alles overziend op 12 mei 2022 in het eerste Stadsgesprek aangegeven het volgende college en de volgende raad te adviseren om als maximale bouwhoogte 5 a 6 bouwlagen op te nemen in de Omgevingsvisie 2040. Dat zou recht doen aan de mening van de Hilversumse samenleving.

Echter, in de Structuurvisie 2013-2030 is wel tot 50 meter (en in de praktijk nog meer) toegestaan. Dit doet géén recht aan de participatieopbrengst welke aangeeft dat hoogbouw *niet* gewenst is. En evenmin strookt het met hetgeen het college en politieke fracties nu aangeven te bedoelen: 1 a 2 bouwlagen bovenop de bestaande 2 of 3 bouwlagen.

Bovendien borgt de Omgevingsvisie niet de kwalitatieve overgang van stad naar platteland/natuur en het behoud van het illusielandschap.

Om de opbrengst van de participatie recht te doen en te borgen in de Omgevingsvisie 2040 en om hetgeen de gemeente en de politieke fracties nu mondeling zelf ook aangeven nu dan ook vast te leggen, menen wij, dat concreet als maximale bouwhoogte moet worden opgenomen 5 bouwlagen (boomhoogte). De bouwhoogten die er nu in staan op basis van de Structuurvisie 2030, dan wel de gehele structuurvisie moet uit de Omgevingsvisie 2040 verwijderd worden.

Voorts menen wij, dat in de Omgevingsvisie moet worden opgenomen, dat per wijk/gebied in overleg met de inwoners van de wijk/het gebied bepaald moet worden of en zo ja waar, deze bouwhoogte gerealiseerd kan worden. Deze maximale bouwhoogte moet passen in de wijk/het gebied en moet voldoende afstand tot bestaande bebouwing hebben. Er moeten concrete doelstellingen worden opgenomen op het gebied van het behoud van voldoende daglicht, privacy, rust en openbaar groen in de omgeving van hoogbouwprojecten.

Ruimte voor mensen met een beperking is te beperkt

In het Ontwerp is onvoldoende aandacht voor mensen met een beperking. Ouderen met een verminderde mobiliteit daarbij inbegrepen. Op diverse beleidsvelden moeten, in afstemming met belangenorganisaties, concrete richtinggevende normen ontwikkeld worden, waaraan Hilversum in 2040 moet voldoen om deze groep inwoners volwaardig aan de samenleving deel te kunnen laten nemen. Deze doelen moeten expliciet in de Omgevingsvisie worden opgenomen teneinde deze kwetsbare groep mee te kunnen laten doen. Behalve aan aanpassingen aan de infrastructuur en de veiligheid, moet dan ook gedacht worden aan voorrang voor bouw en verbouw naar levensloopbestendige woningen en hofjeswoningen. Dit bevordert tevens de doorstroming op de woningmarkt.

Voorrang voor de fiets

In de Omgevingsvisie 2040 wordt uitgebreid aangegeven dat de fiets een veel belangrijker rol zal moeten gaan spelen in de vervoersmix binnen Hilversum. Het ontbreekt echter aan keuzes en concrete/toetsbare, richtinggevende normen hoe dat gerealiseerd gaat worden. Ook de opbrengst van de participatie geeft aan, dat er meer ruimte voor de fiets moet komen.

Wij roepen u dan ook op, om in de omgevingsvisie duidelijke en toetsbare uitspraken te doen over:

- het instellen van 30 km zones, waar / fasering in de tijd / herinrichting straten en wegen;
- het verbeteren van fietspaden en fietsroutes en inrichten van straten als fietsstraat (fiets heeft voorrang), waar / fasering in de tijd / herinrichting;
- geef op alle rotondes in heel Hilversum voorrang aan fietsers, het is nu verwarrend en onveilig omdat dit nog niet overal zo is;
- verbeteren van fietspaden en verlichting: de fietspaden die er al zijn worden niet voldoende onderhouden, de breedte voldoet niet meer aan het huidige gebruik (o.a. Bakfietsen), neem een planning op;
- scheiden van langzaam en snel fietsverkeer, de ontwikkelingen met speed-pedelecs en allerlei nieuwe vormen van snelle e-bikes, groepen race-fietsers, etcetera, vereist een herziening van het weggebruik door tweewielers. Geef aan wat de gemeente binnen de gemeentelijke verordeningen en de herinrichting van wegen en straten hieraan wil gaan doen;
- er wordt gesproken over transferia aan de rand van de stad, waar automobilisten kunnen overstappen van de auto op de fiets. Daar horen behalve veel parkeerruimte voor auto's ook fietsenstallingen en oplaadpunten bij en dat aan alle windstreken van Hilversum. Die ruimte is niet aangegeven in de omgevingsvisie. Geef aan waar u die ruimte gaat vinden en geef ook duidelijk aan, dat die voorzieningen voorrang krijgen op het aanleggen/uitbreiden van bedrijfsterrein/kantorenbouw;
- het parkeren van fietsen in de binnenstad is al heel lang een hoofdpijndossier in Hilversum. Het helpt niet om daar maar vaag over te blijven doen. Leg de ambitie vast om voldoende parkeerplaatsen

voor fietsen te realiseren. Het gebruik van de fiets kan alleen een groot succes zijn, als je die ook kunt parkeren op de plek waar je moet zijn. Bouw je een nieuwe bibliotheek, dan kan die niet zonder (gratis) fietsenkelder. U wilt de parkeernorm voor auto parkeren bij woningen verlagen? Stel eerst maar vast dat bij iedere locatie die publiek trekt er een verplicht aantal fietsplekken hoort. Neem die norm op en koppel het verminderen van de parkeernorm bij woningen aan het behalen van doelen bij het realiseren van fietsplekken in de binnenstad.

Wij vragen niet om gedetailleerde uitwerking op alle aspecten, maar ten minste duidelijke uitspraken over het streven en de ambitie op deze onderwerpen, zoals dat hoort bij een visie. Geef houvast aan toekomstige ontwikkelingen. Dat kan met uitspraken als “tenminste”, “aanzienlijk meer”, “met voorrang”, x-procent binnen 5 jaar, e.d.

Illusielandschap een illusie?

Hilversum is omringd door natuurgebieden. Iets waar Hilversum zich graag op laat voorstaan. Deze natuur staat echter onder grote druk. Een belangrijk verschil tussen een natuurgebied en een stadspark is, dat je in een natuurgebied het gevoel kunt krijgen om heel ver van de bewoonde wereld te zijn. Daarop is gebaseerd, dat we het illusielandschap willen koesteren. Er is wel een stad, maar we zien hem niet! Dit is een groot goed, wat niet verkwaanseld mag worden door het waandenkbeeld, dat een paar hoge gebouwen neerzetten op termijn iets oplost. Uiteraard maakt u een paar projectontwikkelaars blij. Maar is B&W daarvoor aangesteld? Hebben de inwoners van Hilversum daarom deze gemeenteraad gekozen?

Om het illusielandschap te behouden is het zaak om geen hoogbouw te plegen in Hilversum en al helemaal niet aan de randen. Daarom moet de in de Omgevingsvisie opgenomen Structuurvisie 2013 – 2030, die bouwhoogtes toestaat tot 50 meter, eruit gehaald worden en vervangen worden door een normering bouwhoogte van maximaal 5 bouwlagen (boomhoogte).

Er moet ook worden opgenomen dat er aan de randen van Hilversum géén hoogbouw kan worden toegestaan. De wat hogere bouw zal in het centrum moeten worden geplaatst om het beeld illusielandschap te kunnen behouden. Dat moet de kwalitatieve overgang van stad naar platte land/natuur gaan borgen en bijdragen aan het behoud van het dorpse karakter van Hilversum.

Dorps karakter/Tuin stad

Het behoud van het dorpse karakter/de tuinstad is de essentie van de participatieopbrengst. Dat klopt ook met de wens voor slechts geringe groei van de stad. Niet het accent op groei en economische ontwikkeling leggen, maar het dorpse karakter en de leefbaarheid voorop stellen. Hilversum is niet de plaats voor economische groei die meer ruimte vraagt. Hilversum voldoet nu nog aan de menselijke maat en het gevoel bij de natuur te leven. Verkwansel dit grote goed niet en blijf verre van megalomane metropool gedachten en projectontwikkelaars. Je kunt niet ongestraft happen blijven nemen uit het dorp.

Wij pleiten daarom ook voor het opnemen van een maximale bouwhoogte van 5 bouwlagen, of in ieder geval boomhoogte (20 meter) als norm. Met de wijken samen kijken wat waar mogelijk is voordat er gebouwd wordt. Met goede inpassing qua plek, hoogte, bouwstijl etc. Rekening houdend met plekken om elkaar te ontmoeten, de zichtlijnen van Dudok en het illusielandschap als voorwaarden voor bouw. Waar er gebouwd wordt moet dat gebeuren met respect voor het dorpse karakter en in een architectonisch hoogwaardige stijl, die past bij de bestaande bebouwing.

Bij het dorpse karakter hoort zeker ook het realiseren van tenminste een gemiddelde hoeveelheid openbaar groen per woning, vergeleken met de landelijke normen. Neem daarom in de Omgevingsvisie op, dat er voor 2040 25 m² meer openbaar groen per woning zal zijn dan nu, opdat Hilversum, hiermee op bijna het landelijk gemiddelde uitkomt. Dan kan er een stadspark worden gerealiseerd, waterberging, groene assen, prettige binnenstedelijke wandel- en fietsroutes en een "zachte" overgang tussen stadsrand en omringend landschap.

Herschrijven

In plaats van het amenderen/wijzigen van de ontwerp omgevingsvisie, geven wij u, gelet op het bovenstaande ernstig in overweging het ontwerp te herschrijven en er een visie met duidelijk houvast voor de langere termijn van te maken, waar verdere beleidsplannen aan kunnen worden getoetst.

Bestuur bewonersvereniging Raadhuis en Omgeving